

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 607/2017-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. decembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 16 C 352/2012-367 z 5. marca 2015, rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15 Co 413/2015 z 9. marca 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 116/2016 z 12. júla 2017 (vedenej pod sp. zn. Rvp 1768/2017) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. septembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 C 352/2012-367 z 5. marca 2015, rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Co 413/2015 z 9. marca 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 116/2016 z 12. júla 2017 vedenej pod sp. zn. Rvp 1768/2017.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka žalobou podanou v zmysle § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) z 21. novembra 2012 doručenou okresnému súdu sa domáhala proti žalovanej [REDAKOVANÉ] určenia vlastníckeho práva k bytu a jeho príslušenstvu. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 15 Co 413/2015 z 9. marca 2016 potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 352/2012-367 z 5. marca 2015, ktorým bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 116/2016 z 12. júla 2017 bolo dovolanie sťažovateľky smerujúce voči rozsudku krajského súdu odmietnuté, pretože sa nepreukázali žiadne z vád zmätočnosti uvedené v § 237 ods. 1 OSP.

3. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sa sťažovateľka snažila namietat' arbitrárnosť a ústavnú neudržateľnosť záverov okresného súdu, krajského súdu i najvyššieho súdu spochybňujúc skutkové a právne závery vyslovené v ich odôvodneniach. V kontexte toho v sťažnosti uvádza:

«Okresný súd Zvolen bez riadneho zdôvodnenia a odvolania sa na vykonané dôkazy, vyslovil záver, že zmluvy sú platné, právne úkony s poukazom na nenaplnenie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka uznal za platné a návrh na určenie vlastníctva zamietol...»

Krajský súd v Banskej Bystrici prvoinštančný rozsudok Okresného súdu vo Zvolene ako vecne správy v plnom rozsahu potvrdil... konštatoval, že na strane kupujúceho [REDAKOVANÉ] existovala... vážnosť vôle, čo však odporovalo svedeckej výpovedi kupujúceho ... odvolací súd neposúdil sťažovateľkou uvádzaný naliehavý právny záujem (§ 80c OSP) a bez akéhokoľvek zdôvodnenia prijal záver, že sťažovateľka tento záujem nepreukázala? Aj keď byt zakúpila sťažovateľka za svoje vlastné prostriedky a od jeho kúpy v ňom žije a vlastníctvo k bytu je písane na jej zomretého syna, na ktorého bol prepísaný po porade s notárkou (zastretým právnym úkonom) s prihliadnutím na vek sťažovateľky (narodenou v roku 1930)...

Najvyšší sud SR... nie presvedčivým spôsobom... vysporiadal sa s dôvodmi odmietnutia dovolania... Nevysporiadal sa ani v dovolaní namietaným ustanovením § 221 ods. 1 písm. f) OSP v súlade s právnou istotou... Napriek tomu, že k tejto vade bol NS SR povinný v zmysle § 242 ods. 1 OSP prihliadnúť z úradnej moci ex officio.

S predmetným ustanovením sa NSSR vysporiadal tak, že námietky sťažovateľky považuje za nedôvodné. Urobil tak napriek tomu, že pojednávajúce súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili sťažovateľke uskutočňovať jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, čím naplnili ustanovenie § 420 písm. f) novej právnej úpravy CSP, a dovolanie NS SR nezákonne odmietol, bez akéhokoľvek zdôvodnenia, prečo usudzuje, že sťažovateľke nebola odňatá možnosť konať pred súdom, z akých dôkazov, či rozhodnutí vyšších súdnych autorít vychádzal?»

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. j. 16C/352/2012 a Krajského súdu Banská Bystrica č.j. 15Co/413/2015 a uznesením NS SR zn. 1Cdo - 116/2016, zo dňa 12.7.2017 boli porušené sťažovateľkine ústavné práva dané jej čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy SR, čl. 36 Listiny ľudských práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

II. Uznesenie NS SR zn. 1Cdo-116/2016, Rozsudok Krajského súdu zn. 15Co/413/2015 a Okresného súdu č. j. 16C/350/2012 sa rušia a vec sa vracia na nové konanie a rozhodnutie.

III. Sťažovateľka si uplatňuje primerané finančné zadostučinenie vo výške 5000 €, 1000€ za každý rok trvania sporu s prihliadnutím na jej vek, keď v čase podania žaloby 22.11.2012 bola vo veku 82 rokov a priedahmi v súdnom konaní dovŕšila 87 rokov. Po túto dobu nemala možnosť nakladať s nehnuteľnosťou a bez akéhokoľvek príjmu žije z pomoci dobrých ľudí v okolí, bez možnosti hradenia nákladov za byt, ktorý je stále vo vlastníctve jej zomretého syna.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

8. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

9. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom.

10. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde).

11. Ústavný súd vzhľadom na dikciu ustanovenia § 20 zákona o ústavnom súde konštatuje, že hoci sťažovateľka prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu s návrhom doručila aj splnomocnenie pre advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, predmetné splnomocnenie bolo udelené (len) generálne – „Podat' ústavnú sťažnosť“ – bez označenia konkrétneho právoplatného rozhodnutia, opatrenia či iného zásahu, ktoré majú byť v konaní pred ústavným súdom sťažnosťou napadnuté. V prípade, že sťažovateľka mieni udeliť splnomocnenie advokátovi na zastupovanie pred ústavným súdom v konaní o jej sťažnosti smerujúcej proti súdnemu rozhodnutiu, je potrebné, aby splnomocnenie obsahovalo nezameniteľné a dostatočne určité označenie predmetu konania o sťažnosti, ktorým je právoplatné rozhodnutie súdu minimálne s údajmi o aký druh rozhodnutia ide (napr. rozsudok, uznesenie), označenie súdu, ktorý rozhodnutie vydal, označenie veci, na ktorú sa rozhodnutie vzťahuje (uvedením jej spisovej značky alebo čísla konania) a dátum (čas) vydania rozhodnutia (deň, mesiac a rok).

12. Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

13. Vyplývajúc z už uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom (ako obligatórna náležitosť návrhu na začatie konania pred ústavným súdom v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) nebolo udelené na zastupovanie vo veci namietaného porušenia sťažovateľkou označených práv v príčinnej súvislosti s napadnutým rozsudkom okresného súdu č. k. 16 C 352/2012-367 z 5. marca 2015, rozsudkom krajského súdu sp. zn. 15 Co 413/2015 z 9. marca 2016 ani s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 116/ 2016 z 12. júla 2017.

14. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 77/08, IV. ÚS 138/08, I. ÚS 162/2010, I. ÚS 368/2010, II. ÚS 309/2010, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 357/2010, IV. ÚS 134/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 234/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“

15. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k rozsudku okresného súdu č. k. 16 C 352/2012-367 z 5. marca 2015, rozsudku krajského súdu sp. zn. 15 Co 413/2015 z 9. marca 2016 a uzneseniu najvyššieho súdu

sp. zn. 1 Cdo 116/2016 z 12. júla 2017 odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napádaných rozhodnutí (okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu), ako aj rozhodnutie o primeranom finančnom zadosťučinení a o priznaní úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práv alebo slobôd sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tých častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2017